

De taal van de dood

Hoeveel uitdrukkingen telt het Nederlands voor 'doodgaan, sterven'? Vreemd genoeg weet niemand dat, want hoewel het Nederlands al een tijdje meegaat en er talloze verzamelingen van spreekwoorden en zegswijzen bestaan, is de taal van de dood nooit systematisch bij elkaar gezet. Een schatting is wel mogelijk: het moeten er vele honderden zijn. Dat komt niet alleen doordat de dood zo'n wezenlijk deel van het leven uitmaakt, maar vooral doordat het een onderwerp is waar we liever niet over praten.

EWOUDE SANDERS, PUBLICIST

*W*et als ziektes en seks behoort de dood bij uitstek tot het domein van de eufemismen, van de taal die verzacht, verbloemt, versluiert. 'Hij is dood' vinden sommige mensen veel te hard of confronterend. Liever zeggen zij: hij is *overleden* of *gestorven*. Nog chiquer, althans in sommige oren, klinkt: hij is *verscheiden*. Anderen vinden verscheiden weer te oubollig of zelfs burgerlijk klinken – de associaties die wij met taal hebben lopen sterk uiteen.

Taboes leiden niet alleen tot eufemismen, maar ook tot spottend en humoristisch taalgebruik. Want sommigen vinden het juist prettig om tegen taboes aan te schoppen. Voor de taal is dat alleen maar prettig, die komt van dit mechanisme tot volle bloei.

Hiernaast en verderop in dit blad een greep uit een groot aanbod. Een belangrijke bron was het *Woordenboek van eufemismen en politiek correct taalgebruik* (2001) van Marc De Coster. In de voorbeelden staat steeds 'hij', maar dat had natuurlijk net zo goed 'zij' kunnen zijn.

Hij is naar Aardenburg

Hij heeft zijn laatste adem uitgeblazen

Hij heeft afscheid van het leven genomen

Hij is asjeweine

Hij is kassiewijle

Hij is de bocht

Hij is het hoekje omgegaan

Hij is naar de eeuwige jachtvelden verhuisd of vertrokken

Hij geniet de eeuwige rust of eeuwige slaap

Hij is de eeuwigheid ingegaan

Hij heeft de geest gegeven

Hij staat aan gene zijde

Hij is geroepen tot hogere dienst

God heeft hem tot Zich geroepen

Hij heeft de wereld gedag gezegd

Hij ligt onder het groene laken

Hij ligt onder de groene zoden

Hij is naar zijn grootje

Hij is heengegaan

Hij is in de Heer ontslapen

Hij is in of naar de hemel

Hij is hemelen

Hij is in het hiernamaals

JOOST VAN DEN BROEK / HOLLANDE HOOGTE

*Hij heeft een houten jas (of overall) aan
Hij is ingeslapen, ingesluimerd
Hij is niet meer
Zijn kaars is uitgeblazen
Hij is naar kapitein Jas gegaan
Hij is kleiner gaan wonen
Hij blaast de kraaienmars*